רש"י

ולא קניא ליה לגב מרעא: **ולכלומיה שני חזקה.** ואכתי אמרי: **אמר ליה.** מערער מאי בשכוני גואי הואי בחדרים ספינמים היתה עיקר דירתי והייתי עובר [דרך] (ב) עליך ומשתמש עמך בבית התיכון שדרת בו בראשונה ולכך לא מחיתי: **ז"ל.** זיל המחזיק: **זיל כרור אכילתך.** הבא עדים שדרת בבית ג' שנים בלא מחות שבא עמך כי הם לבדך: **כמוניה מחכירו עניו הרחים.** דהיינו מוכר כי הלוקח היה מוחזק ועל המוכר להביא ראיה שנשתמש עמו והלי עובדא ליה שהיו עדים למערער שהיה שלו הבית לפם לא כן אפילו לרב נחמן המחזיק היה נחמן בחנגו דלמי בעי אמר לא היה שלך מעולם [ו]: **דמיקרי דכר סיסין.** ואין ידוע שם זה קנאה מכר סיסין ולכך נקראת כך או כך שמה מעולם וירושה היה מלכותיו: **קשיא.** רבה מרבה ורב נחמן מרבה נחמן לעיל מוקמה רבה ביד הלוקח ורב נחמן מוקמה ביד המוכר והכא מיפכא: **ליון דכ"ע קרו ליה דבי כר סיסין.** ונראין הדברים שנקראת כן לפי שנקנתה מכר סיסין והוא אמר ליה לאו מכר סיסין קניתיה מעולם: **עליה דידיה רמי לגלויי.** שהוא כדברין דמקרייה דכר סיסין ולא קנאה מכר סיסין ואם יביא עדים כדברין פשיטא לתוקימנא בידיה דהלי דאמר נכסיה דכר סיסין [ו]: **פשיטא.** דבעי למימר נכסים שקניתי ממנו ולא נכסים שלא קניתי ממנו ע"פ שהם נקראים כך: **כשוקא נרחי הוחי.** בחנך מרחקים במקום שאין שם שיירות מצויות ואנן לקמן היה ביהודה והמזיק בגלל מינה חזקה עד שיבא עמו במדינה או בעולה מדינה ובשעת מירוש לא"כ לא הוי אלא למיטען הכי דמכרת מכרך

פירי וכן הלכה ההוא גברא דאמר ליה אלחבריה מאי בעית בהאי [ז] ארעא א"ל מינך זבנת' ואכלתה שני חזקה א"ל אנא בשכוני גואי הואי אתא לדינא לקמיה דרב נחמן א"ל זיל ברור אכילתך א"ל רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה ורמינן דרבא אדרבא ודרב נחמן אדרב נחמן דההוא דא"ל לחבריה כל נכסי דבי בר סיסין מזבנינא לך הואי ההיא ארעא דמיקריא דבי בר סיסין א"ל [ז] הב לה נהילי א"ל האי לאו דבי בר סיסין היא ואיקרויי הוא דמיקריא דבי בר סיסין אתא לקמיה דרב נחמן אוקמא בידא דלוקח א"ל רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דרבא אדרבא לא קשיא התם מוכר קאי בנכסי הכא לוקח קאי בנכסי דר"נ אדר"נ נמי לא קשיא כיון דכ"ע קרו ליה דבי בר סיסין והאי הוא דא"ל לאו דבי בר סיסין היא עליה רמי לגלויי דלאו דבי בר סיסין היא אבל הכא לא יהא אלא דנקיט שטרא בידיה מי לא אמרינן ליה [ז] קיים שטרך קום בניכסי האי מעשה דשכוני גואי חזינא ביה תרי פירושי איכא מאן דפריש דהאי מערער לית ליה סהדי דהאי ארעא דילמא היא דאי אית ליה סהדי דהאי ארעא דילמא היא והאי אמר מינך זבינתה ואכלתה שני חזקה לא הוה אמר רבא בכה"ג המוציא מחבירו עליו הראיה דהא רבא גופיה הוא דאמר בכה"ג דלוקח בעי לאיתויי סהדי

דאכלה שני חזקה דאמר רבא [כגון] דאתו בי תרי ואמרי אנן אגרינן מיניה ודרינן בה תלת שנין ביממא ובלילא וא"כ היכי אמר רבא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא האי מעשה ליכא לאוקומי אלא כגון דהאי מערער לית ליה סהדי דידעי דהאי ארעא דילמא היא והוא [ח] אמר מיניה זבינתה והוה ליה הפה שאסר הוא הפה שהתיר ומשום הכי אמר רבא המוציא מחבירו עליו הראיה ור"נ סבר אע"ג דלית ליה להאי סהדי [ט] דארעא דילמא היא הוה אי קא מודה האי לוקח דדילמא היא הוה אמינה בה תלת שנין ביממא ובלילא וא"כ היכי אמר רבא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא האי מעשה ליכא לאוקומי אלא כגון דהאי מערער לית ליה סהדי דידעי דהאי ארעא דילמא היא והאי אמר מינך זבינתה ואכלתה שני חזקה לא הוה אמר רבא בכה"ג המוציא מחבירו עליו הראיה דהא רבא גופיה הוא דאמר בכה"ג דלוקח בעי לאיתויי סהדי דאכלה שני חזקה וקא פסק הלכתא בהאי מעשה ובמעשה דבי סיסין כרבא ואיכא מאן דאמר דהאי מעשה ליכא לאוקמיה בכה"ג דהיכא דליכא סהדי דהאי ארעא [י] למערער הות כ"ע לא פליגי דלא צריך לוקח לאיתויי ראיה ואע"ג דאמר לא אכלתה שני חזקה לא מפקינן מיניה וכ"ש כי אמר אכלתה שני חזקה כדאמרי' [כ] גבי הא דתנן ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואמרינן עלה וליתני ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ומפרקינן משום דקא בעי למיתני [כ] אם יש עדים שהיא שלו והוא אומר לקחתיה ממנו אינו נאמן היכי דמי אי דאכלה שני חזקה אמאי לא מהימן ואי דלא אכלה שני חזקה פשיטא דלא [א] מהימן [ו] ושמעינן מינה דהיכא דאמר שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך נאמן ואפי' ליתיה בידיה שני חזקה והא מילתא מודו בה כולהו תנאי וליכא מאן דפליג עלה וא"כ היכי מחזקינן לרב נחמן דפליג על הא מילתא אלא האי מעשה [ז] הכין פירושא כגון דהאי ארעא ידיעא ובריירא דלהאי מערער הות וא"ל להאי מחזיק מאי בעית בהאי ארעא וא"ל מינך זבינתה ואכלתה שני חזקה אמר ליה היאך זבינתה מינאי ואנא [ה] בשכוני גואי [ו] ולא הוינא בהדך במתא בההוא עידנא [ט] ואת טעין דזבינתה מינאי א"ל רב נחמן זיל ברור אכילתך דאכילה דקיימת בה חזקה היא ומוקמינן לה לארעא בידך כלומר אייתי סהדי דקיימא את והאי מוכר במתא ואפילו חד יומא כי היכי דתתהוי אכילתך אכילה דאמרינן אפשר דזבינת' מיניה בהאי יומא ואי לא הויא שני חזקה שלך כחזקה שאין עמה טענה אמר ליה רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה דסבר רבא תובע הוא דבעי איתויי סהדי דלא הוה במתא בההוא יומא דטעין האי דזבנה ביה מיניה ורב נחמן אמר לא יהא אלא דנקיט שטרא בידיה דזבנה מיניה ביומא פלן מי לא אמרינן ליה קיים שטרך וקום בניכסך וכ"ש הכא דאמרינן ליה איתי סהדי דהוה בהדך במתא כי היכי דמצית למימר מיניה זבינתה וקי"ל כר"נ בתרוייהו בהאי מעשה ובמעשה דבי בר סיסין דרבא בהאי ענייא תלמיד הוה דיתיב קמיה דר"נ ואין הלכה כתלמיד במקום הרב וכ"ש דקי"ל [ט] דמעשה רב בהנך תרי עובדי ההוא דא"ל לחבריה [כ] מאי בעית בהאי [ט] ארעא א"ל מינך זבינתה ואכלתה שני חזקה א"ל אנא בשוקא בראי הואי ולא ידענא דאת נחית גו ביתאי אמר ליה והא אית לי סהדי דכל שתא ושתא אתית להכא תלתין יומין ולא

ליכא והלכתא כרב ביבי בר אביי כן פסק הריטב"ק ז"ל: [ההוא גברא דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא]. הר"ם ז"ל גריס בהאי בימא ופי' בשכוני גואי בחדרים הפנימים והייתי עובר לרך עליך זה לא [כ] היית מחזיק [כיון] שהייתי משתמש בו גם אני ומיהו המחכורים ז"ל לא הסכימו לפירושו דודאי כיון שהיה דר בפני עצמו מהניא ליה חזקה אע"פ שיש לפנימי דרך עליו דאי לא תימא הכי מוכר קרקע ושייר בו דרך לעצמו לוקח אמה יקנה אלא הפירוש הנכון דהכי קאמר ליה במקום רחוק הייתי ולא יכולתי לממות וקרי ליה תיכון שכוני גואי כלומר

(א) ומדלי תימן: א"ל רב נחמן למחזיק זיל ברור אכילתך. כלומר הבא להיות במקום שהיה יכול לממות וכיון שלא מיחה תועיל לך אכילתך שאכלת שני חזקה משום שסובר ר"נ שעל הממחזק להביא ראיה שהמוחה היה במקום שהיה יכול לממות לכיון דבתך הוי חזקתו חזקה והוי ליה להביא ראיה על חזקתו גם זה ליה דבהא תליא מילתא ורבא היה סבור שעל המערער להביא ראיה שהיה במקום רחוק שלא היה יכול לממות בו כמו שהיה ליה להביא ראיה שם טען שמיחה וקי"ל כר"ל בהא והכא דבי בר סיסין משום דרבא סבירא ליה שעשה כתלמיד היושב לפני רבו היה מדלג תמיהין רבא אמר אלא ז"ל ואין הלכה כתלמיד במקום הרב כ"כ הריטב"ק ז"ל וכן הם טענין במערער ואמר מתי אתה אומר שקניתו ממני ביום פלוני והלא בחותו יום הייתי בתרך מרחקים כתב הריטב"ק וז"ל ז"ל שעל המחזיק להביא ראיה שהיה בחותו יום עמו בתמיהה דאתמהינן לי מסר לו עבדי חינאי דמזבני אלא"כ הלוקח עמו בעיר אחת והכי פירש ז"ל הא דא"ר נחמן זיל ברור אכילתך ואע"ג דלענין פירוש סוגיין מחוור טפי כמו שפרש"י דלהלן לפירושן ז"ל קשה להא תנן [לקמן נה.] היה בגליל והמזיק ביהודה ביהודה והמזיק בגליל לא עלתה לו חזקה הא יהודה ויהודה עלתה לו ואע"פ שהמזיק להמזיק שלא נפנו הבעלים כי אפשר שהלך לוקח לשם או המוכר בא או שיהם עשו שלית ומשמע דעלתה לו חזקה בלא ראיה מ"מ לענין דינא נראה שיש לחוש להני מתלי דרבני ומי יכנים רחמנו בין ההרים הגדולים התלה לעשות מעשה שלא כדבריהם ועוד אפשר לחלק בין יהודה ויהודה שמצויים עוברים ושבים לתרן מרחקים: ורמי דרב נחמן אדרב נחמן להכא אזיל בתר מוכר ובעובדא דבר סיסין בתר לוקח ורבא מיפכא: נכסי דבר סיסין. קנה נכסים מבר סיסין והיו לו בבר נכסים אחרים שנקראים כן שם: קאי בנכסי. שהחזיק עדיין בנכסים שלו גבי הא דבר סיסין והכא הלוקח קאי מותח שהמזיק ג' שנים: מאי בעית בהאי ארעא. שהיא שלי כשאר ירות לכל: אנא בשוקי בראי. שהרי מרחקים שאין שיירות מצויות לו מפני שים מירוס ביניהם ואינה דקרו לתרן לפון ברחי כדאמרינן בגמ' (ב"ב דף כה:) לתרן לפון אינה מסוכנת: דכל שתא הות הכא תלתין יום. ול"ל שהיא שלך אמאי לא ממית בי דבשלמא אם לא בחת אלא שעה אחת ניחא דאפשר שהיו הרחשנים שם ולמחות אבל השתא שבחת גם בשליחת

מסורת הש"ס

ע) שבת דף כה. וכ"מ ג) ס"ל שהיה מוחה:

קובץ הגהות

ב"ח (ו) דאמר בס"ל: (ב) ס"ל דהאי לרעא: (ג) דמערער בל"ל: (ד) ס"ב ס"ב דכתובות דף י"ו: (ה) ס"ב פיסחי: (ו) ס"ב פי' דמלחא פרק הכרשב"ם בגופא היה קשיא היכי דמי כו' אלמא דבריהם נעשו כלא מלכא שני חזקה ואפ"ה נאמן כיון דליכא עדים מיהו יש לישב דהני דמפקרי כפירושך קמא ס"ל כפרש"י דהכא דמודה ר' יהושע מיירי בחינו תוכנו ומשו"ה נאמן ואפי' לא מלכא שני חזקה הכא ס"ל דאמרינן מאי טעמא לא מהימן משום דאמר ליה אחאי לא אמרת לי כשבאת ב"ש ב"ה ובכתובות דהמוחה על פירות ואפי' בפני עדים וכן הוא בהלכות ס"ל דליכא עדים ואפ"ה נאמן ומשו"ה הכא ס"ל לרעא דאפי' לא אמר ליה אחאי לא אמרת לי כשבאת ב"ש ב